

ה"ת 54822/06/16 - איאד אזברגה נגד משטרת פתח תקווה

בית משפט השלום בפתח תקווה

ה"ת 54822-06-16 אזברגה נ' משטרת פתח תקווה
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופטת כרמית בן אליעזר
המבקש איאד אזברגה
נגד
משיבה משטרת פתח תקווה

החלטה

1. בפני בקשה להחזרת תפוס, לפי סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), תשכ"ט-1969 (להלן: "**הפקודה**").

2. הבקשה מתייחסת לרכב פורד, מ.ר. 3502162 (להלן: "**הרכב**"), אשר נתפס ביום 22.5.16 בחשד שהמבקש השתמש בו לביצוע עבירה של הסעת תושב זר השוהה בישראל שלא כחוק. המבקש שוחרר בערבות, ואולם רכבו נתפס ע"י המשיבה ומוחזק בידיה עד היום.

3. לטענת המבקש, הרכב מוחזק שלא כדין, היות שסמכות תפיסתו הינה מכוח סעיף 12א(ג1)(1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 (להלן: "**החוק**") ומשכך הסמכות להחזקת הרכב בידי המשיבה תמה כעבור 30 יום מיום התפיסה.

המבקש טוען, בהתבסס על פסיקה, כי על תפיסת הרכב להיעשות במסירת הודעה בכתב המפרטת את סמכות התפיסה ומועדיה. במידה ולא נמסרה הודעה בכתב, יפעל הספק לטובת המבקש והמשמעות היא שסמכות התפיסה קמה מכוח החוק למשך 30 ימים בלבד. עוד הוסיף המבקש, כי לפי החוק, לא ניתן לחלט את הרכב.

4. המשיבה התנגדה לבקשה. לשיטתה, מדובר ברכב ששימש לביצוע עבירה של הסעת שוהים בלתי חוקיים, ומשמדובר במי שנתפס מסיע שוהים בלתי חוקיים פעמיים בתקופה האחרונה באמצעות הרכב נשוא הבקשה, והתיקים מצויים בפרקליטות לצורך עיון טרם הגשת כ"א ובקשת חילוט במסגרתו, אין מקום להחזיר את הרכב, אלא בתנאים.

המסגרת הנורמטיבית

עמוד 1

5. סעיף 12א(ג1)(1) לחוק מורה כי:

"היה לשוטר יסוד סביר לחשד כי נעברה עבירה לפי סעיף קטן (ג) או (ג5) וכי מתקיים האמור באחת הפסקאות שלהלן, רשאי הוא למסור לנהג הרכב שבו נעברה העבירה או לבעל הרכב כאמור הודעה האוסרת את השימוש ברכב לתקופה שלא תעלה על 30 ימים (להלן - הודעת איסור שימוש), וליטול את רישיון הרכב לאותה תקופה..."

על פי סעיף זה, רשאי שוטר להוציא הודעת איסור על שימוש ברכב למשך 30 יום, כאשר יש לו יסוד סביר לחשד שנהג הרכב הסיע שווה בלתי חוקי.

6. סעיף 32(א) לפקודה קובע כדלקמן:

"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה".

בהתאם לסמכות זו, אפוא, קיימות מספר עילות חלופיות המצדיקות תפיסת חפץ ע"י שוטר, והן: אם קיים יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה עבירה, או עומדים לעבור עבירה, או שהיווה אמצעי לביצועה, או אם הוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה וכן אם החפץ ניתן כשכר בעד ביצוע העבירה.

7. משנתפסו החפצים, רשאי המבקש לבקש את השבתם מכוח סעיף 34 לפקודה. בית המשפט מוסמך להורות על המשך החזקתם, על השבתם ורשאי הוא להתנות את ההשבה בתנאים שיקבע.

8. עיון בסעיפי החוק והפקודה מעלה, כי פקודת סדר הדין הפלילי קובעת את ההסדרים הכלליים ולפיהם קמה סמכות למשטרה לתפוס ולהחזיק ברכב מקום בו מתקיים חשד סביר כי הרכב שימש לביצוע עבירה (או כי מתקיימת חלופה אחרת מן החלופות הקבועות בסעיף), ומתקיימת עילה לתפיסתו; כאשר בצד זאת, קובע חוק הכניסה לישראל הוראות מיוחדות, שיש בהן כדי ללמד על הקפדה והחמרה עם החשודים והמואשמים בעבירות הקשורות בסיוע לשוהים בלתי חוקיים, וזאת בהתאם לתיקונים שבוצעו בחוק בשנים האחרונות, בשל צוק העיתים.

דין והכרעה:

9. ב"כ המבקש טענה בפניי, כי ככל שקיים ספק מה הוא המסלול לפיו בחרה המשטרה לתפוס את הרכב, החוק או הפקודה, הספק פועל לטובת המבקש. כלומר חלות הוראות החוק ויש להחזיר את הרכב כעבור 30 יום מיום התפיסה (ה"ת 49116-06-13 אלדבסאן נ' משטרת רמלה).

10. אין דעתי כדעת ב"כ המבקש, ואני סבורה כי הוראות סעיף 12א(ג)/(1) לחוק כלל אינן חלות על ענייננו.

11. כפי שהובהר לעיל, חוק הכניסה לישראל קובע הוראות שונות המהוות הסדרים ספציפיים, מעבר להוראות התפיסה והחילוט הכלליות הקבועות בפקודה.

בחלק מן המקרים, קובעות הוראות אלו, הוראות ספציפיות ומחמירות יותר בעניין כלים והסדרים הקיימים כבר בפקודה (לדוג' בכל הנוגע לחילוט), ובחלק מן המקרים, המדובר בהוראות המוסיפות סמכויות שונות וחדשות על אלו הקיימות בפקודה.

12. כך, סעיף 12א(ג)(1) לחוק, קובע את סמכותו של שוטר להורות על **איסור השימוש ברכב** לתקופה שלא תעלה על 30 יום.

כעולה מהוראות הסעיף, סמכות זו **אין עניינה בתפיסת הרכב** עצמו, כי אם מדובר בסמכות נוספת ונפרדת, דרקונית פחות מתפיסת הרכב, המתמצה באיסור השימוש ברכב לתקופה מוגבלת, בעוד הרכב עצמו נותר בחזקת החשוד.

סעיפי המשנה הבאים מוסיפים וקובעים הוראות שונות בדבר יישומה של סמכות זו, ואף מפרטים את סמכותו של בית המשפט, בצד עונשים אחרים המוטלים על מי שהורשע בדינו בעבירות אלו, לאסור על השימוש ברכב לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים.

בכלל זאת, נקבע כי יש למסור לבעל הרכב הודעה על איסור השימוש בו וכיו"ב. הסדרים אלו נדרשים ומתחייבים, להשקפתי, מהעובדה שהרכב נותר בידי בעליו. מקום בו נתפס הרכב, עוד אין צורך להודיע לבעליו כי נאסר עליו השימוש בו, באשר הוא מוחזק ע"י המשטרה וממילא אין בעליו יכול לעשות בו כל שימוש.

13. הנה כי כן, להבנתי, הסמכות הקבועה בסעיף 12א(ג)(1) לחוק, כלל אין עניינה בתפיסת הרכב כי אם באיסור השימוש בו, וזאת בהבדל מן הסמכות הקבועה בסעיף 32 לפקודה, שעניינה תפיסת הרכב בנסיבות הקבועות בסעיף.

האפשרות הקיימת בסעיף 12א(ג)(1) לחוק, להורות על איסור השימוש ברכב אינה מוציאה את הסמכות לתפוס את הרכב בהתאם להוראות הפקודה ואינה שוללת אותה.

14. ברע"פ 4105/06 ג'אבר נ' מדינת ישראל (2.1.07) דן בית המשפט העליון ביחס שבין החוק לפקודה, בהקשר של חילוט חפץ שנתפס. נפסק, כי מדובר בשני מסלולים שאינם סותרים, וכי הוראותיו הספציפיות של החוק באות להוסיף אמצעים מחמירים על אלה הקבועים בדן הכללי שבפקודה, ואינן יוצרות הסדר שלילי באשר לתחולתה.

יפים לעניין הדברים הבאים, שנקבעו שם:

כלל הפרשנות הוא, כי חוק ספציפי גובר על חוק כללי. ואולם, דומה כי בענייננו אין המדובר במקרה ה"נקי" של חוק ספציפי הגובר על חוק כללי, שהרי אם תאמר כן, ייצא שעובר העבירה בפעם הראשונה ייפטר בגלל הוראת החוק המיוחד (חוק הכניסה לישראל) מהוראת החוק הכללי (פקודת סדר הדין הפלילי), ואם כן הקל המחוקק עם מי שביקש להחמיר עמו, וחזקה היא "כי תכליתו של כל דבר חקיקה היא שיפורש לקידום תכליתו" (ברק, פרשנות במשפט: פרשנות החקיקה, 573);

15. ועוד, בהמשך הדברים, הוער באותו עניין אגב אורחא בעניין ההוראות שקבע חוק הכניסה לישראל ביחס לאיסור השימוש ברכב את הדברים הבאים:

"אשר להוראות בסעיף 12א(ג)-(ג2) לחוק הכניסה לישראל, הכוללות אפשרות לאיסור שימוש ברכב שנעברה בו עבירה, איננו סבורים - בכל הכבוד - כי אלה באות לומר שבמקרה של עבירה ראשונה יינתן רק צו איסור שימוש אלא אם מתקיימים טעמים מיוחדים (כפי שסבר בית המשפט המחוזי בנצרת בע"פ (נצ') 1377/04 אבו זעתר נ' מדינת ישראל (השופט ג' דה ליאו-לוי)); לדעתנו הוסיף המחוקק אפשרות שלא היתה קיימת בסעיף 39א(א) לפקודת סדר הדין הפלילי, ובכך החמיר החמרה אחת, ושוב הוסיף וציוה על חילוט בסעיף 12א(ג2) במקרה של עבירה נוספת."

16. דברים אלו יפים, בשינויים המחויבים, גם לענייננו.

להשקפתי, המחוקק, בקובעו בחוק הכניסה לישראל את סמכותו של שוטר להורות על איסור שימוש ברכב, בהתאם לסעיף 12א(ג1)(1), בא להוסיף סמכות שלא הייתה קיימת בפקודה.

יחד עם זאת, בהתחשב בתכליתו של חוק הכניסה לישראל - שבא להחמיר ולהוסיף כלים להתמודדות עם השהייה בלתי חוקית בישראל והמסייעים לה - ברור כי אין הוספתה של סמכות זו שוללת את סמכותו של השוטר, בהתאם להוראות הפקודה, לתפוס את הרכב.

17. משמעות הדבר היא, כי בצד סמכותה להורות על איסור השימוש ברכב מכוח הוראות החוק, מוסמכת הייתה המשטרה אף לתפוס את הרכב, מכוח הפקודה, בהתקיים התנאים הקבועים בה, ומשעשתה כן, הרי שתפסה את הרכב מכוח הוראות הפקודה ולא מכוח הוראות החוק, שממילא אינה מסמיכה לתפוס את הרכב אלא רק לאסור את השימוש בו (ראה והשווה בש (י-ם) 8155/09 פאטמה מחמד חמיד נ' מדינת ישראל).

18. לא נעלם מעיני קיומה של דעה אחרת, הבאה לידי ביטוי בהחלטות אליהן הפנתה ב"כ המבקש (ה"ת 49116-06-13 אלדבסאן נ' משטרת רמלה; ה"ת 13938/03/12 לוי נ' משטרת ישראל - שתיהן החלטות של בית משפט השלום ברמלה, כב' השופט אבו שחאדה), אלא שדעתי, כאמור, שונה.

דעתי היא כי הסמכות הקבועה בסעיף 12א(ג1)(1) לחוק לאסור שימוש ברכב שונה במהותה ומאפייניה מסמכות התפיסה הקבועה בפקודה, ולפיכך ההסדרים הקבועים לגביה (לרבות החובה למסור הודעה בכתב וכיו"ב), אינם חלים על סמכות התפיסה.

משתפסה המשטרה את הרכב, ועל כך אין חולק, הרי שהפעילה את סמכות התפיסה העומדת לה מכוח הפקודה ולא את הסמכות לאסור שימוש מכוח החוק.

19. כעת יש לבחון אם אכן הייתה המשטרה מוסמכת, בנסיבות העניין, לתפוס את הרכב מכוח הסמכות הקבועה בסעיף 32 לפקודה, והאם מוסמכת היא להמשיך ולהחזיק בו (לפרק זמן שלא יעלה על 180 יום לפני הגשת כתב אישום) מכוח סמכויותיה דשם.

20. כידוע, בהתאם לסעיף 32 לפקודה, ועפ"י ההלכה הפסוקה, על מנת שתקום סמכות למשיבה לתפוס את הרכב ולהחזיק בו, יש צורך בקיומו של חשד סביר כי הרכב שימש לביצוע עבירה.

21. עיינתי בחומר החקירה, ונחה דעתי כי אכן מתקיים חשד סביר כאמור.

22. המבקש עוכב ע"י המשטרה כאשר הוא מסיע, ברכב נשוא הבקשה, 11 נוסעים וביניהם שני נוסעים ללא אישורי כניסה לארץ. כאשר הבחין המבקש ברכב המשטרה, החל לעבור נתיב בצורה חדה ומעוררת חשד. המבקש טען בחקירה כי ווידא בקרב כל נוסע שהוא מחזיק באישור כניסה תקף לארץ, אך מתיק החקירה עולה כי שאל באופן כללי את הנוסעים אם בידיהם אישור כזה וכולם ענו לו בחיוב. בנוסף לכך, רק בתקופה האחרונה נתפס המבקש פעמיים כשהוא מסיע שוהים בלתי חוקיים ברכב נשוא הבקשה. בנסיבות אלו, קשה להלום את התנהלות המבקש אשר לא בדק אחד לאחד את כל הנוסעים ואת קיומם של היתרי שהייה תקפים בישראל לכל אחד מהם.

23. בנסיבות אלו, נחה דעתי כי קיים חשד סביר לביצוע עבירה של הסעת שוהים שלא כחוק באמצעות הרכב, ומשכך הייתה המשיבה רשאית לתפוס את הרכב.

24. כעת עליי לבחון האם קיימת עילה המצדיקה המשך החזקת הרכב ע"י המשיבה.

25. בהתאם להלכה הפסוקה, קיימות שלוש תכליות עיקריות לתפיסת חפצים מכוח סעיף 32א(א) לפקודה ולהחזקה בהם ע"י המשטרה: תכלית מניעתית - באשר לחפץ שעלול לשמש לביצוע עבירה (רע"פ 1792/99 גאלי נ' **משטרת ישראל**, פד"י נג(3), 312); תכלית ראייתית - באשר לחפץ שעשוי לשמש כראיה בהליך המשפטי; ותכלית של חילוט - באשר לחפץ בו נעשה שימוש לצורך עבירה, או חפץ שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה, או כאמצעי לביצועה (רע"פ 7600/08 **אברם נ' מדינת ישראל** (13.8.08)). תכלית אחרונה זו מיועדת לאפשר למערכת אכיפת החוק לממש את סמכות הענישה שניתנה בידי בית המשפט לחלט חפץ הקשור בעבירה במסגרת העונש הנגזר על עבריו. בשלבים מוקדמים אלה של ההליך הפלילי, אף בטרם הוגש כתב אישום, נועדה התפיסה להבטיח

כי יכולתו זו של בית המשפט לא תסוכל (בש"פ 342/06 לרגו נ' מדינת ישראל (12.3.06)).

26. במקרה שלפנינו, מטרת תפיסת הרכב לאפשר למשיבה לבקש מבית המשפט את חילוטו בעתיד, אם יורשע המבקש.

27. לעניין החילוט, דעתי כדעת ב"כ המבקש כי לא ניתן לחלט את הרכב לפי ההוראות המיוחדות הקבועות בחוק. סעיף 12א(ד)(1) לחוק, כפי שהוזכר לעיל, מורה כי רכב יחולט במקרה בו קיימת הרשעה קודמת בעבירה. עם זאת, ובהמשך לדברים שנקבעו בעניין ג'אבר שנזכר לעיל, אני סבורה כי ניתן יהיה לחלט בעניינו את רכבו של המבקש לפי סעיף 39(א) לפקודה.

28. אף בהינתן קיומה של עילת תפיסה מתמשכת, על בית המשפט לבחון האם ניתן להשיג את תכלית התפיסה באמצעים חלופיים שפגיעתם במבקש ובקניינו פחותים, ולאזן בין הפגיעה בזכות הקניין של הפרט בגין התפיסה, לבין האינטרס הציבורי הנבחן בהתאם לתכלית התפיסה. במסגרת איזון זה, יחליט בית המשפט אם ניתן לשחרר את התפוס אף שמתקיימת עילה נמשכת לתפיסתו, ואם כן- באלו תנאים וסייגים יש לעשות כן, כדי להגן על תכלית התפיסה תוך פגיעה פחותה בזכות הקניין של בעל הזכות בנכס התפוס (ר' בש"פ 6686/99 עובדיה נ' מדינת ישראל (22.5.00) ובש"פ 555/07 יחיא נ' מדינת ישראל (6.3.07)).

29. אין להתעלם מכך שהרכב אינו דרוש לצרכי חקירה או כדי לשמש כראייה במשפט, ומכך שערכו הולך ופוחת ככל שחולפים הימים והוא מצוי בחזקת המשיבה.

30. לאור כל האמור לעיל, ובשקלול האינטרסים המתחרים - מחד, זכותו החוקתית של המבקש לממש את זכויותיו הקנייניות ברכב והעובדה שטרם הוכרעה שאלת אשמתו. ומאידך, מטרת החזקתו של הרכב כתפוס לצורך בקשת חילוטו בעתיד אם המבקש יורשע - אני סבורה כי המשך החזקתו של הרכב בידי המשטרה אינו מתחייב במקרה זה, וניתן להגשים את תכלית התפיסה באמצעות "חלופת תפיסה", שפגיעתה בזכותה הקניינית של העוררת פחותה.

31. ואכן, אף המשיבה הודיעה, כי היא נכונה להחזיר את הרכב, בכפוף לעמידת המבקש בתנאים המקובלים בפסיקה בכגון דא, ותוך התחשבות בכך שהמבקש נתפס בעבירת הסעה של שוהים בלתי חוקיים כבר פעמיים בתקופה האחרונה.

לעומתה, גרסה ב"כ המבקש, יש לשחרר את הרכב היות שהתיקים שהמשיבה טוענת שעומדים פתוחים, הם סגורים, והיות שלא התגלו ממצאים חדשים, הם גם לא יפתחו מחדש.

בהקשר זה אעיר, כי מן התרשומת שהוצגה לי מתיק החקירה נחה דעתי כי ככל הנראה התיק הקודם שנפתח נגד המבקש נסגר בטעות, וכפי הנראה בכוונת המשיבה לפתוח אותו מחדש.

כך או כך, העובדה שקיים תיק נוסף בעברו של המבקש אינה משפיעה על עצם קביעת התנאים לשחרור הרכב אלא, בעיקר, על גובה ההפקדה והערבויות.

32. עוד אעיר בהקשר זה, כי אף שניתנה לצדדים הזדמנות לעשות כן, אף אחד מהם לא המציא לבית המשפט ראיות בדבר שוויו של הרכב, ואולם מסוג הרכב ונתוניו, לרבות שנת הייצור, עולה כי שווי הרכב הוא כ - 45,000 ₪.

33. סוף דבר, אני קובעת כי הרכב יוחזר למבקש, בכפוף לתנאים הבאים:

א. הפקדת סכום של 12,000 ₪.

ב. איסור כל דיספוזיציה ברכב. לצורך הבטחת איסור דיספוזיציה ברכב, יחתום המבקש על התחייבות עצמית ע"ס 20,000 ₪.

ג. הרכב יבוטח בפוליסת ביטוח מקיף, אשר תשועבד לטובת מדינת ישראל.

ניתנה היום, ה' תמוז תשע"ו, 11 יולי 2016, בהעדר הצדדים.